

Βρυξέλλες, 28 Μαρτίου 2025
(OR. en)

7558/25

AG 39
CIVCOM 77
COCON 14
COTER 46
CSDP/PSDC 202
CYBER 84
HYBRID 27
IPCR 21
JAI 388
MI 180
POLMIL 80
PROCIV 30
RELEX 392
SAN 134

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	27 Μαρτίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	JOIN(2025) 130 final
Θέμα:	ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - JOIN(2025) 130 final.

σνημμ.: JOIN(2025) 130 final

ΥΠΑΤΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 26.3.2025
JOIN(2025) 130 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας

Εισαγωγή

Η ειρήνη και η σταθερότητα είναι εγγενή στοιχεία του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Εντούτοις, η Ευρώπη αντιμετωπίζει μια νέα πραγματικότητα, η οποία χαρακτηρίζεται από αυξημένους κινδύνους και βαθιά αβεβαιότητα. Ο παράνομος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, οι αυξανόμενες γεωπολιτικές εντάσεις, οι κρατικά υποστηριζόμενες υβριδικές επιθέσεις και κυβερνοεπιθέσεις, η δολιοφθορά κατά κρίσιμων περιουσιακών στοιχείων, η χειραγώγηση των πληροφοριών και οι παρεμβάσεις από το εξωτερικό, καθώς και ο ηλεκτρονικός πόλεμος, αποτελούν πλέον μόνιμο χαρακτηριστικό της σημερινής πραγματικότητας. Η κατάσταση αυτή κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την Ευρώπη.

Η πανδημία COVID-19 επιδείνωσε τις προϋπάρχουσες ανισότητες και κατέδειξε ότι μπορούν να διαταραχθούν σοβαρά οι υπηρεσίες υγείας και οι αλυσίδες εφοδιασμού της Ένωσης, μεταξύ άλλων για την ενέργεια, τα ιατρικά προϊόντα, τα τρόφιμα και τις κρίσιμες πρώτες ύλες. Στο σημερινό πλαίσιο του σκληρού γεωπολιτικού και οικονομικού ανταγωνισμού και των συγκρούσεων, οι εν λόγω υπηρεσίες και αλυσίδες εφοδιασμού είναι όλο και πιο ευάλωτες στην οικονομική χειραγώγηση και τον εξαναγκασμό.

Επιπλέον, η ΕΕ εκτίθεται όλο και περισσότερο στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, της συνεχιζόμενης υποβάθμισης του περιβάλλοντος και του κινδύνου νέων πανδημιών. Η Ευρώπη είναι η ήπειρος με τη μεγαλύτερη αύξηση θερμοκρασίας. Έχει υποστεί σφοδρές φυσικές καταστροφές, από πλημμύρες έως ξηρασίες και δασικές πυρκαγιές, διάβρωση των ακτών, καύσωνες, κύματα ψύχους και καταιγίδες. Εάν δεν αντιμετωπίσουμε την κατάσταση αυτή βελτιώνοντας τη διαρθρωτική ικανότητα των κοινωνιών μας να διαχειρίζονται τους κινδύνους, θα εξακολουθήσει να αυξάνεται, κατά τα επόμενα έτη, το ανθρώπινο, οικονομικό και κοινωνικό κόστος της κλιματικής αλλαγής, καθώς και η πίεση από τις αρνητικές επιπτώσεις της σε άλλα μέρη του κόσμου, όπως οι διαταραχές στις εμπορικές οδούς και τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού. Το κλίμα, το περιβάλλον και η ασφάλεια είναι σε μεγάλο βαθμό αλληλένδετα.

Η Ευρώπη ανταποκρίθηκε σε αυτές τις κρίσεις με πρωτοφανή ταχύτητα και αποφασιστικότητα, επιδεικνύοντας αλληλεγγύη και ανθεκτικότητα. Δημιούργησε ταχέως μια Αρχή Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης, ανέπτυξε πολιτική για την από κοινού προμήθεια εμβολίων κατά της COVID-19 και δημιούργησε τα προγράμματα SURE¹ και NextGenerationEU για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της. Η Επιτροπή πρωτοστάτησε με λύσεις που περιόρισαν τις επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας και διασφάλισαν την ασφάλεια του εφοδιασμού, καθώς και με καινοτόμες λύσεις στον τομέα των μεταφορών. Εκατομμύρια Ουκρανοί πρόσφυγες βρήκαν καταφύγιο και φιλοξενία στην ΕΕ. Ευρωπαϊκά εργαλεία, όπως ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΜΠΠΕ) και το στρατηγικό αποθεματικό ευρωπαϊκών ικανοτήτων και αποθεμάτων της ΕΕ για την αντιμετώπιση καταστροφών (rescEU) έχουν αποδείξει την προστιθέμενη αξία τους.

Καμία από τις μείζονες κρίσεις των τελευταίων ετών δεν ήταν απομονωμένη ούτε σύντομη. Οι κρίσεις αυτές εντάσσονται σε μια ευρύτερη τάση που οφείλεται σε μακροπρόθεσμες πολιτικές, οικονομικές, κλιματικές, περιβαλλοντικές και τεχνολογικές αλλαγές. Η Ευρώπη δεν έχει την πολυτέλεια να διατηρεί μια στάση αντίδρασης.

Η έκθεση Niinistö σχετικά με την προετοιμασία και την ετοιμότητα της ΕΕ² κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση της πολιτικής και στρατιωτικής προετοιμασίας και ετοιμότητας

¹ Η προσωρινή στήριξη για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE).

² [Safer Together](#) – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness (Πιο ασφαλείς μαζί: Ενίσχυση της πολιτικής και στρατιωτικής προετοιμασίας και ετοιμότητας της Ευρώπης).

της Ευρώπης για την αντιμετώπιση των σημερινών αυξανόμενων προκλήσεων και μελλοντικών κρίσεων αποτελεί επείγον ζήτημα. Ζήτησε ριζική αλλαγή νοοτροπίας και αναγνώρισε ότι η ετοιμότητα δεν αποτελεί μόνο εθνική ευθύνη, αλλά και κοινή ευρωπαϊκή προσπάθεια που απαιτεί ισχυρότερο ρόλο της Ένωσης όσον αφορά τον συντονισμό και τη στήριξη των κρατών μελών.³ Η παρούσα στρατηγική βασίζεται στην έκθεση Niinistö και παρέχει ένα σχέδιο δράσης για μια Ένωση Ετοιμότητας.

³ Η στρατηγική αυτή βασίζεται επίσης στο στρατηγικό θεματολόγιο της ΕΕ για την περίοδο 2024-2029, στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου του 2023, του Μαρτίου του 2024 και του Δεκεμβρίου του 2024, καθώς και στις πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής για την περίοδο 2024-2029.

Γιατί χρειαζόμαστε μια Ένωση Ετοιμότητας

Με την πάροδο του χρόνου η ΕΕ ανέπτυξε και ενίσχυσε τα πολλαπλά εργαλεία που διαθέτει για την οικοδόμηση διαρθρωτικής ανθεκτικότητας, ώστε να αντιμετωπίσει ορισμένα είδη κινδύνων, καθώς και κρίσεις σε διάφορους τομείς. Ωστόσο, η πείρα κατέδειξε ορισμένες ελλείψεις στο πλαίσιο ετοιμότητας της ΕΕ.

Πρώτον, η διαχείριση κρίσεων της ΕΕ βασίζεται ως επί το πλείστον σε μια προσέγγιση αντίδρασης, αντί να είναι προορατική. Αυτό οφείλεται επίσης στην ανεπαρκή χρήση εργαλείων στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών, πρόβλεψης και έγκαιρης προειδοποίησης. Δεν υπάρχει ολοκληρωμένη αξιολόγηση των κινδύνων, των απειλών και των αλυσιδωτών επιπτώσεών τους, μεταξύ άλλων και από χώρες εκτός της Ένωσης.

Δεύτερον, η εργαλειοθήκη της ΕΕ για τη διαχείριση κρίσεων είναι κατακερματισμένη μεταξύ διαφόρων θεσμικών οργάνων, υπηρεσιών και οργανισμών και πάσχει από κενά συντονισμού σε τομεακό και διασυνοριακό επίπεδο. Υπάρχει έλλειψη συντονισμού μεταξύ πολιτικού και στρατιωτικού τομέα και πρέπει να ενισχυθεί η σύνδεση μεταξύ της εσωτερικής και της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.

Τρίτον, οι υφιστάμενες δομές και οι υφιστάμενοι μηχανισμοί σε επίπεδο ΕΕ χαρακτηρίζονται από περιορισμούς κλίμακας και πόρων. Η αντιμετώπιση κρίσεων βασίζεται σε μια περιορισμένη συνεργασία του συνόλου της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα. Υπάρχει έλλειψη ευελιξίας στους μηχανισμούς χρηματοδότησης της Ένωσης και η στρατηγική ευθυγράμμιση των εθνικών προϋπολογισμών είναι ανεπαρκής.

Η Ένωση Ετοιμότητας θα αποφέρει προστιθέμενη αξία στις δράσεις των κρατών μελών, ιδίως συμπληρώνοντας τις εθνικές προσπάθειες, ενισχύοντας τον συντονισμό και την αποδοτικότητα και προωθώντας μια νοοτροπία ετοιμότητας και ανθεκτικότητας, με πλήρη σεβασμό της επικουρικότητας, των εθνικών αρμοδιοτήτων και των ιδιαιτεροτήτων των κρατών μελών. Υποστηρίζει την υποχρέωση των κρατών μελών να ενεργούν με πνεύμα αλληλεγγύης και να βοηθούν το ένα το άλλο σε όλα τα είδη κρίσεων, σύμφωνα με το άρθρο 222 της ΣΛΕΕ⁴.

Ο γενικός στόχος της Ένωσης Ετοιμότητας είναι η δημιουργία μιας ασφαλούς και ανθεκτικής ΕΕ, που θα διαθέτει τις δυνατότητες που απαιτούνται για την πρόβλεψη και τη διαχείριση απειλών και κινδύνων, ανεξάρτητα από τη φύση ή την προέλευσή τους, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής προστασία και ετοιμότητα των Ευρωπαίων πολιτών και να διαφυλάσσονται οι ζωτικές λειτουργίες της κοινωνίας υπό οποιεσδήποτε συνθήκες. Αυτό απαιτεί μια νέα νοοτροπία ετοιμότητας. Είναι ζωτικής σημασίας να ευαισθητοποιηθούν και να ενδυναμωθούν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών, ώστε να μεριμνούν για την ατομική και συλλογική ετοιμότητά τους.

Για μια καλύτερα προετοιμασμένη Ευρώπη απαιτείται ισχυρότερος συντονισμός μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ άλλων ενδιαφερόμενων μερών και διεθνών εταίρων, ιδίως των εταίρων της διεύρυνσης και της γειτονίας, των οποίων η ετοιμότητα και η ανθεκτικότητα είναι κρίσιμες για τη δική μας ασφάλεια. Η συμβολή του τομέα της έρευνας και της καινοτομίας της ΕΕ μπορεί να είναι ουσιαστική, καθώς καθιστά δυνατή μια βέλτιστη και υπερσύγχρονη αντιμετώπιση κρίσεων με δυνατότητα συνεχούς προσαρμογής. Ο τομέας της έρευνας και της καινοτομίας θα πρέπει να επενδύσει στην ευαισθητοποίηση και την ανθεκτικότητα έναντι των κινδύνων για την ασφάλεια και των υβριδικών απειλών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας.

⁴ «Η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού, με πνεύμα αλληλεγγύης, εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή (...)».

Πώς οικοδομούμε μια Ένωση Ετοιμότητας

Για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων ελλείψεων στη δράση της ΕΕ και τη μετάβαση προς μια πραγματική Ένωση Ετοιμότητας, η στρατηγική βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- = Μια **ολοκληρωμένη προσέγγιση για όλους τους κινδύνους**, η οποία καλύπτει το πλήρες φάσμα των φυσικών και ανθρωπογενών κινδύνων και απειλών και θα συγκεντρώνει όλα τα διαθέσιμα εργαλεία.
- = Μια **προσέγγιση για το σύνολο της διακυβέρνησης**, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι σχετικοί φορείς, σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό) και η οποία προωθεί τη συνεργασία, τη συνοχή των πολιτικών και τον επιμερισμό των πόρων. Αποσκοπεί στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των αυξημένων κινδύνων και απειλών, της αλληλεπίδρασής τους και των αλυσιδωτών επιπτώσεών τους. Περιλαμβάνει την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των μη στρατιωτικών και των αμυντικών αρχών, καθώς και τη συνεκτική ενσωμάτωση της εσωτερικής και της εξωτερικής διάστασης.
- = Μια **προσέγγιση για το σύνολο της κοινωνίας**, η οποία προωθεί μια νοοτροπία ετοιμότητας και ανθεκτικότητας χωρίς αποκλεισμούς, με τη συμμετοχή των πολιτών, των τοπικών κοινοτήτων και της κοινωνίας των πολιτών, των επιχειρήσεων και των κοινωνικών εταίρων, καθώς και των επιστημονικών και ακαδημαϊκών κοινοτήτων.

Η άρτια ετοιμότητα δεν επιτυγχάνεται δωρεάν. Οι επενδύσεις στην ετοιμότητα συνεπάγονται κόστος, το οποίο όμως αντισταθμίζεται από μακροπρόθεσμα οφέλη όσον αφορά την ανθεκτικότητα, τη μείωση των διαταραχών, τις χαμηλότερες δαπάνες ανάκαμψης και τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα. Η χρηματοδότηση σε επίπεδο ΕΕ πρέπει να λειτουργεί ευέλικτα, με δυνατότητα κλιμάκωσης και στόχο την αντιμετώπιση όλων των κινδύνων, ώστε να μπορεί η Ένωση να ενεργεί εγκαίρως και με αλληλεγγύη σε όλα τα στάδια μιας κρίσης, με πλήρη σεβασμό των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων της ΕΕ και των κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, η εξαρχής συνεκτίμηση παραμέτρων ετοιμότητας και ανθεκτικότητας στα προγράμματα του προϋπολογισμού της ΕΕ μπορεί να συμβάλει στη μείωση των ευπαθειών και της έκθεσης σε κινδύνους, περιορίζοντας το κόστος των διορθωτικών μέτρων.

Για την οικοδόμηση μιας Ένωσης Ετοιμότητας σύμφωνα με τις εν λόγω αρχές, η στρατηγική βασίζεται στους στόχους για την ανθεκτικότητα στις καταστροφές⁵ με σκοπό την πρόβλεψη, την προετοιμασία, την προειδοποίηση, την αντίδραση και την ασφάλεια. Προτείνει δράσεις γύρω από τους εξής επτά τομείς:

- Ανάλυση προοπτικών και πρόβλεψη
- Ανθεκτικότητα ζωτικών κοινωνικών λειτουργιών
- Ετοιμότητα του πληθυσμού
- Συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα
- Πολιτικοστρατιωτική συνεργασία
- Συντονισμός της αντιμετώπισης κρίσεων
- Ανθεκτικότητα μέσω εξωτερικών εταιρικών σχέσεων

Η στρατηγική καθορίζει 30 βασικές δράσεις για την επίτευξη ενός ή περισσότερων στόχων στο πλαίσιο των ανωτέρω πεδίων και συνοδεύεται από σχέδιο δράσης (βλ. παράρτημα).

Η παρούσα στρατηγική είναι αλληλοσυμπληρούμενη με άλλες βασικές πρωτοβουλίες της ΕΕ, ιδίως τη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας, τη Λευκή Βίβλο για την ευρωπαϊκή αμυντική

⁵ Ευρωπαϊκοί στόχοι ανθεκτικότητας στις καταστροφές — Ευρωπαϊκή Επιτροπή: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-disaster-risk-management/european-disaster-resilience-goals_el.

ετοιμότητα έως το 2030, το ευρωπαϊκό σχέδιο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, την πράξη για τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας, τη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τους ωκεανούς, την Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας, την Ένωση Δεξιοτήτων και την Ένωση Ισότητας.

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΗ

Ο χρόνος είναι ουσιαστικός παράγοντας στις σοβαρές κρίσεις, αλλά και για την πρόληψή τους. Η στρατηγική ανάλυση προοπτικών, η επίγνωση της κατάστασης και η έγκαιρη προειδοποίηση είναι καίριας σημασίας και πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω. Ο έγκαιρος εντοπισμός των κινδύνων και των απειλών μπορεί να εξοικονομήσει πολύτιμο χρόνο και να συμβάλει στην αποτροπή κρίσεων ή να διευκολύνει τη διαχείρισή τους και την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεών τους. Οι διατομεακές αξιολογήσεις κινδύνου σε επίπεδο ΕΕ, που βασίζονται σε στοιχεία και επιστημονικές συμβουλές και συνοδεύονται από τακτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων και αξιολογήσεις απειλών, είναι ουσιαστικής σημασίας.

Οι ικανότητες της ΕΕ πρέπει να περιλαμβάνουν πλήρως διαλειτουργικά και διατεματικά συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης για πολλαπλούς κινδύνους, τροφοδοτούμενα από έγκαιρα και αξιόπιστα δεδομένα, με σκοπό την καλύτερη ενημέρωση των υπευθύνων λήψης αποφάσεων σχετικά με τους κινδύνους και τις πιθανές αλληλένδετες επιπτώσεις τους.

Μια προσέγγιση για όλους τους κινδύνους που συνδυάζει αξιολογήσεις κινδύνων και απειλών πρέπει να παρέχει αξιοποιήσιμες πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων, καθιστώντας δυνατή τη συνεχή δράση της ΕΕ για την αποτελεσματικότερη αποτροπή και αντιμετώπιση απειλών. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να ευθυγραμμίζει τις αξιολογήσεις κινδύνου σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, ενσωματώνοντας δεδομένα και αναλύσεις εμπειρογνομών σε μια διατομεακή και διασυνοριακή προσέγγιση.

Ένα πλαίσιο συστηματικής αξιολόγησης, προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και κατάρτισης θα πρέπει να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο μιας νοοτροπίας συνεχούς βελτίωσης. Οι τακτικές δοκιμές καταλληλότητας των μηχανισμών, των εργαλείων και των μέσων διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ πρέπει: i) να διασφαλίζουν την καταλληλότητα και τη συνοχή τους· ii) να καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό βέλτιστων πρακτικών, καθώς και κενών και επικαλύψεων· και iii) να συμβάλλουν στη μεγιστοποίηση των συνεργειών και της αποδοτικότητας.

Βασικές δράσεις

1) Ανάπτυξη ολοκληρωμένης αξιολόγησης κινδύνων και απειλών σε επίπεδο ΕΕ

Για να εξασφαλιστεί μια πλήρως ολοκληρωμένη προσέγγιση, η Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος, με την υποστήριξη των οργανισμών της ΕΕ, θα αναπτύξουν μια ολοκληρωμένη (διατομεακή και για το σύνολο των κινδύνων) αξιολόγηση κινδύνων και απειλών σε επίπεδο ΕΕ. Θα ενσωματώνει πληροφορίες από πολλαπλούς τομείς πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας, και θα βασίζεται σε επιστημονική ανάλυση, χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ έρευνα και καινοτομία, συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης σε πραγματικό χρόνο, παρακολούθηση μέσω δορυφόρου και γεωχωρικά δεδομένα, όπως η υπηρεσία διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης του Copernicus, καθώς και υφιστάμενες αξιολογήσεις και επιχειρηματικές πληροφορίες σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Η διαδικασία θα εξορθολογίσει τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων, αποφεύγοντας τον περιττό διοικητικό φόρτο και βελτιώνοντας παράλληλα την αποδοτικότητα. Ο ρόλος της Ενιαίας Ικανότητας Ανάλυσης Πληροφοριών (SIAC) ως ενιαίου σημείου εισόδου για τις πληροφορίες των κρατών μελών θα είναι ουσιαστικής σημασίας. Έως το τέλος του 2025 η

SIAC θα ενισχυθεί και θα λάβει πρόσθετους πόρους, σύμφωνα με το κοινό έγγραφο της ύπατης εκπροσώπου και των κρατών μελών.

Η αξιολόγηση αυτή θα υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, κατά περίπτωση.

2) Δημιουργία ενός «πίνακα ελέγχου κρίσεων» για τους υπευθύνους λήψης αποφάσεων

Η Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και με την υποστήριξη των σχετικών οργανισμών της ΕΕ, θα αναπτύξουν έναν «πίνακα ελέγχου κρίσεων», ο οποίος θα συγκεντρώνει τα τομεακά συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και θα βελτιώσει τον συντονισμό των υπευθύνων λήψης αποφάσεων.

Αυτή η ολοκληρωμένη αξιολόγηση κινδύνων και απειλών της ΕΕ και ο «πίνακας ελέγχου κρίσεων» θα τροφοδοτήσουν τις συζητήσεις του Σώματος των Επιτρόπων, ιδίως στη σύνθεσή του για θέματα ασφάλειας, με σκοπό τη βαθύτερη κατανόηση της ασφάλειας και του στρατηγικού περιβάλλοντος της Ευρώπης και την πολιτική καθοδήγηση της δράσης της Επιτροπής για την ετοιμότητα και την ανθεκτικότητα.

3) Ενίσχυση του Κέντρου Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (ΚΣΑΕΑ)

Για την πιο προορατική διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και κρίσεων, το ΚΣΑΕΑ θα εξοπλιστεί περαιτέρω ώστε: i) να εκπονεί τακτικές ενημερώσεις με επιχειρησιακές προοπτικές για διατομεακούς κινδύνους και για όλους τους κινδύνους· ii) να προσδιορίζει και να αναλύει τις αλυσιδωτές επιπτώσεις τους· και iii) να αναπτύσσει σενάρια.

4) Ανάπτυξη καταλόγου της ΕΕ για την κατάρτιση και πλατφόρμας για τα διδάγματα που αντλήθηκαν

Για να διασφαλιστεί η συντονισμένη και αποτελεσματική ετοιμότητα και αντιμετώπιση κρίσεων, η Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος θα καταρτίσουν κατάλογο μεθόδων και κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη, ώστε να ενισχυθεί η κατάρτιση σε θέματα ετοιμότητας. Θα εκπονήσουν επίσης ένα ολοκληρωμένο και συμπεριληπτικό σχέδιο σε επίπεδο ΕΕ για την κατάρτιση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων, το οποίο θα καλύπτει την ασφάλεια, την άμυνα και τη διαχείριση κρίσεων, ώστε να εφοδιαστούν οι επαγγελματίες, οι εθελοντές και οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων με την αναγκαία εμπειρογνώση σε όλους τους τομείς και σε όλα τα κράτη μέλη. Θα δημιουργηθεί μια πλατφόρμα ανταλλαγής «διδαγμάτων που αντλήθηκαν» σε επίπεδο ΕΕ, η οποία θα ενσωματώνει τις γνώσεις που αντλήθηκαν από προηγούμενες κρίσεις και ασκήσεις στις μελλοντικές προσπάθειες αντίδρασης.

5) Δημιουργία κυβερνητικής υπηρεσίας γεωσκόπησης της ΕΕ (EOGS)

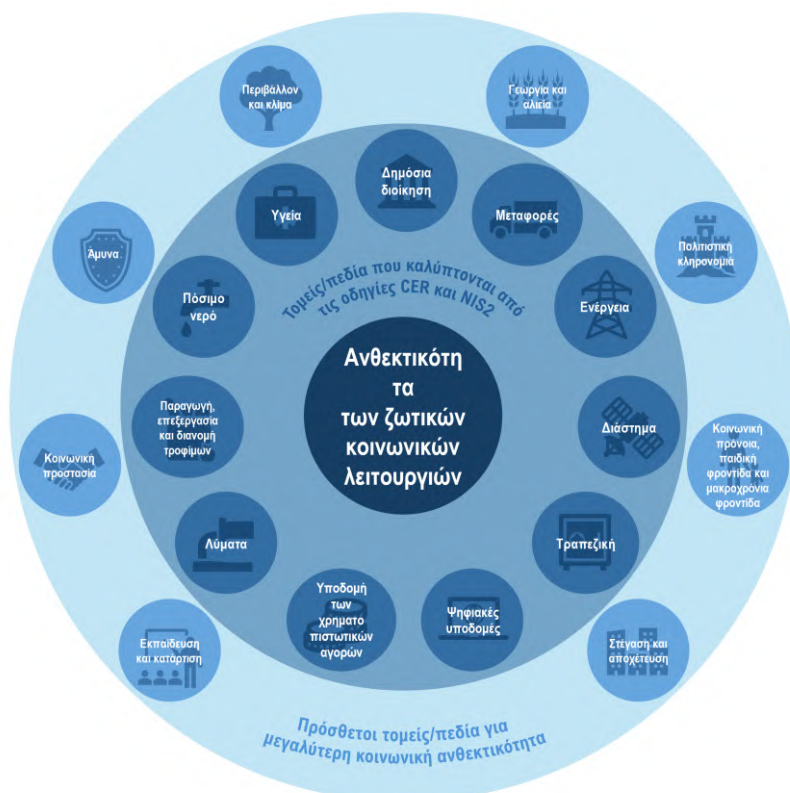
Η ΕΕ θα αναπτύξει μια κυβερνητική υπηρεσία γεωσκόπησης (EOGS), η οποία θα παρέχει κυρίως ασφαλή, αξιόπιστη, έγκαιρη, συνεχή και στοχευμένη δορυφορική επισκόπηση, ενισχύοντας τις υφιστάμενες και προγραμματισμένες δυνατότητες και αξιοποιώντας τη μακρά πείρα από τη χρήση του Copernicus για τη στήριξη της διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και της ασφάλειας.

2. ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΩΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ

Οι ζωτικές κοινωνικές λειτουργίες είναι θεμελιώδη συστήματα και δομές που καθιστούν δυνατή τη λειτουργία της κοινωνίας, διαφυλάσσοντας παράλληλα τις κοινωνίες, τις οικονομίες, τους πολιτισμούς και τους δημοκρατικούς θεσμούς μας υπό οποιεσδήποτε συνθήκες. Οι λειτουργίες αυτές περιλαμβάνουν πρωτίστως την ασφάλεια του πληθυσμού της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από φυσικές καταστροφές, τη συνέχεια της

κυβέρνησης και τη λήψη αποφάσεων, τις δημοκρατικές διαδικασίες, την κοινωνική συνοχή και την οικονομική σταθερότητα, καθώς και την εσωτερική και εξωτερική ασφάλεια. Αποτελούν το θεμέλιο μιας σταθερής και ασφαλούς κοινωνίας.

Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο της ΕΕ⁶ καλύπτει τους περισσότερους από τους τομείς (βλ. γράφημα κατωτέρω) που διασφαλίζουν τις ζωτικές κοινωνικές λειτουργίες. Περιλαμβάνει οριζόντια νομοθεσία για την αντιμετώπιση κρίσεων, καθώς και τομεακά σχέδια έκτακτης ανάγκης και νομοθεσία που ενισχύουν την ανθεκτικότητα των κοινωνιών μας, όπως η επισιτιστική ασφάλεια, το πόσιμο νερό, ο ενεργειακός εφοδιασμός, οι τηλεπικοινωνίες και οι μεταφορές, η διαχείριση αποβλήτων, τα συστήματα υγειονομικής περιθάλψης, τα οικοδομικά πρότυπα, η προστασία της φύσης, τα σχέδια για την αντιμετώπιση πλημμυρών, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και άλλα.

Για να διατηρηθούν οι ζωτικές κοινωνικές λειτουργίες υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, πρέπει να θεσπιστεί το κατάλληλο πλαίσιο: *Πρώτον*, η ΕΕ πρέπει να διαθέτει κατάλληλα εργαλεία για την προστασία της δημοκρατικής διακυβέρνησης και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων, ώστε να διασφαλίζει τον αποτελεσματικό μετριασμό των κινδύνων και την αποτελεσματική αντιμετώπιση κρίσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. *Δεύτερον*, η ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς, υποστηριζόμενη από την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών, κεφαλαίων και

⁶ Όπως η οδηγία για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων (CER) και η οδηγία για την ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριών (NIS2), ο κανονισμός για την ηλεκτρική ενέργεια, ο κανονισμός για την ασφάλεια του εφοδιασμού με αέριο, η Τραπεζική Ένωση, ο κανονισμός για την ψηφιακή επιχειρησιακή ανθεκτικότητα (DORA), το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών — ΔΕΔ-M, η Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας και ο κανονισμός για κατάσταση έκτακτης ανάγκης της εσωτερικής αγοράς και για την ανθεκτικότητα της εσωτερικής αγοράς (IMERA).

υπηρεσιών και από υγιείς κοινωνικές, οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές, είναι ουσιαστικής σημασίας για την οικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα και ανθεκτικότητα. *Τρίτον*, η ΕΕ πρέπει να προστατεύσει το περιβάλλον και να προωθήσει λύσεις που βασίζονται στη φύση, καθώς και τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων. *Τέταρτον*, για την ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας και τη μείωση των ευπαθειών, η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει την κυκλικότητα, τη μακροπρόθεσμη ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού και την ανθεκτικότητα στον εξωτερικό εξαναγκασμό, διασφαλίζοντας την πρόσβαση σε πρώτες ύλες, βασικά αγαθά και κρίσιμες προμήθειες, και να βελτιστοποιήσει τη χρήση των διαστημικών περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών, επενδύοντας παράλληλα στην έρευνα και την καινοτομία για τη διατήρηση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και της τεχνολογικής υπεροχής.

Βασικές δράσεις

6) Ενσωμάτωση της εκ σχεδιασμού ετοιμότητας στις πολιτικές και τις δράσεις της ΕΕ

Τα ζητήματα ετοιμότητας και ασφάλειας θα ενσωματωθούν σε ολόκληρη τη νομοθεσία, τις πολιτικές και τα προγράμματα της ΕΕ. Οι νέες πολιτικές, η νέα νομοθεσία και τα νέα προγράμματα θα καταρτιστούν ή θα επανεξεταστούν με γνώμονα την ετοιμότητα και την ασφάλεια, προσδιορίζοντας με συνέπεια τις πιθανές επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής πολιτικής στην ετοιμότητα και την ασφάλεια. Τούτο θα υποστηρίζεται από τακτική κατάρτιση για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στην Επιτροπή.

Οι υγιείς οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές που συντονίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου είναι ζωτικής σημασίας για την ανθεκτικότητα και την ετοιμότητα. Κατά περίπτωση, η πρόοδος στην εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που είναι σημαντικές και για την ετοιμότητα θα αξιολογείται στο πλαίσιο της διαδικασίας του Εξαμήνου. Οι οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές που είναι καθοριστικής σημασίας για την ετοιμότητα μπορούν να αποτυπώνονται περαιτέρω στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, παρέχοντας έτσι κίνητρα στα κράτη μέλη να υλοποιήσουν και να εφαρμόσουν τις εν λόγω μεταρρυθμίσεις.

Η μείωση του σχετικού διοικητικού φόρτου και ο εξορθολογισμός των διαδικασιών θα διευκολύνουν πιο ευέλικτες και αποτελεσματικές δράσεις ετοιμότητας. Η Επιτροπή θα χαρτογραφήσει τις αναγκαίες δράσεις απλούστευσης σε διαβούλευση με όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την ανάγκη και τη σκοπιμότητα να καταρτιστεί πράξη της ΕΕ για την ετοιμότητα με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ζωτικών κοινωνικών λειτουργιών με τον καθορισμό κοινών προτύπων και μετρήσιμων μακροπρόθεσμων στόχων.

7) Θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων ετοιμότητας

Άμεση προτεραιότητα είναι η επείγουσα και πλήρης μεταφορά και εφαρμογή του νομικού πλαισίου της Ένωσης, ιδίως των οδηγιών CER και NIS2, όπως θα εξηγηθεί και στην επικείμενη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας. Με βάση την εφαρμογή των εν λόγω οδηγιών, η Επιτροπή θα αξιολογήσει κατά πόσον ενδέχεται να χρειαστούν πρόσθετα μέτρα.

Παράλληλα, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τον εντοπισμό περαιτέρω τομέων και υπηρεσιών που δεν καλύπτονται από την ισχύουσα νομοθεσία, για τους οποίους ενδέχεται να υπάρχει ανάγκη ανάληψης δράσης. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, η Επιτροπή θα υποβάλει συστάσεις σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ετοιμότητας, συμπεριλαμβανομένου μηχανισμού παρακολούθησης. Οι συστάσεις αυτές θα ευθυγραμμίζονται με τους στόχους ανθεκτικότητας σε καταστροφές και θα είναι

συμπληρωματικοί με τις βασικές απαιτήσεις ανθεκτικότητας του Οργανισμού Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO)⁷.

Κάθε θεσμικό όργανο της ΕΕ θα λάβει μέτρα για την ενίσχυση της εσωτερικής του ετοιμότητας, ιδίως με την αναβάθμιση της ασφαλούς επικοινωνίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών.

8) Αναθεώρηση του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΜΠΠΕ)

Η Επιτροπή θα αναθεωρήσει το νομοθετικό πλαίσιο του ΜΠΠΕ, προς περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσεις υψηλού αντικτύπου που απαιτούν σθεναρή αντίδραση και συντονισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

9) Πρόταση στρατηγικής της ΕΕ για τη δημιουργία αποθεμάτων

Η Επιτροπή θα προτείνει στρατηγική για τη δημιουργία αποθεμάτων σε επίπεδο ΕΕ, η οποία θα ενσωματώνει όλες τις υφιστάμενες τομεακές προσπάθειες δημιουργίας αποθεμάτων. Θα ενισχύσει την πρόσβαση σε κρίσιμους πόρους σε ολόκληρη την ΕΕ, λόγω χάριν για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και καταστροφών, για ιατρικά αντίμετρα, κρίσιμες πρώτες ύλες, ενεργειακό εξοπλισμό, καταφύγια και δυνητικά για αγροδιατροφικά προϊόντα και νερό. Προτίθεται να συνδυάσει τα κεντρικά αποθέματα σε επίπεδο ΕΕ με τις συνεισφορές των κρατών μελών, με στήριξη από συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα, η επεκτασιμότητα και η αποδοτικότητα.

Η Επιτροπή θα παρουσιάσει επίσης στρατηγική για τη στήριξη ιατρικών αντιμέτρων έναντι των απειλών κατά της δημόσιας υγείας, ώστε να ενισχυθεί η υγειονομική ασφάλεια της ΕΕ, να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και να προστατεύεται το κοινό από διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών (ΧΒΡΠ) απειλών. Τούτο θα συμπληρωθεί με μέτρα σχετικά με τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο της πρόσφατης πρότασης πράξης για τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας.

10) Πρόταση σχεδίου προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

Η Επιτροπή θα παρουσιάσει ευρωπαϊκό σχέδιο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή για να στηρίξει τα κράτη μέλη στο έργο της προετοιμασίας έναντι των κλιματικών κινδύνων και της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της Ένωσης. Με βάση την ευρωπαϊκή εκτίμηση κλιματικών κινδύνων, το σχέδιο θα ενσωματώσει την «εκ σχεδιασμού ετοιμότητα» σε σχετικές τομεακές πολιτικές και επενδύσεις της ΕΕ και θα ενισχύσει την προορατική διαχείριση των κινδύνων που απειλούν το κλίμα, το περιβάλλον και τα ύδατα σε ολόκληρη την ΕΕ. Θα στηρίξει τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής μέσω της χρήσης κοινών σεναρίων αναφοράς για το κλίμα.

11) Διασφάλιση της υδροδότησης και άλλων κρίσιμων φυσικών πόρων

Το νερό, το έδαφος και άλλοι φυσικοί πόροι είναι ζωτικής σημασίας όχι μόνο για τον εφοδιασμό σε τρόφιμα, αλλά και για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας μας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σχεδόν το 75 % των τραπεζικών δανείων σε εταιρείες στη ζώνη του ευρώ χορηγούνται σε εταιρείες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τουλάχιστον μία υπηρεσία οικοσυστήματος, ιδίως από το νερό. Η Επιτροπή θα προτείνει μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων, η οποία θα χαράζει πορεία προς την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα των υδάτων, διασφαλίζοντας τη διαθεσιμότητα καθαρού

⁷ [NATO - Topic: Resilience, civil preparedness and Article 3](#). (Ανθεκτικότητα, πολιτική ετοιμότητα και άρθρο 3)

νερού και την καλύτερη προστασία της ΕΕ από τους κινδύνους που σχετίζονται με τα ύδατα. Θα προωθήσει επίσης φυσικές λύσεις προς ενίσχυση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας, μεταξύ άλλων έναντι θεομηνιών. Στο πλαίσιο μιας στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοοικονομία και μιας πράξης για την κυκλική οικονομία, η Επιτροπή θα αναλάβει δράση για την αύξηση των κυκλικών υλικών και των υλικών βιολογικής προέλευσης στις αξιακές αλυσίδες μας, προκειμένου να ενισχυθεί η ανεξαρτησία μας από τις εισαγωγές κρίσιμων πρώτων υλών.

3. ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Η ετοιμότητα αποτελεί συλλογική ευθύνη. Οι δημόσιες αρχές, τα μέσα ενημέρωσης, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα ιδρύματα κατάρτισης και τα πολιτιστικά ιδρύματα, οι οργανώσεις νεολαίας και της κοινωνίας των πολιτών, οι κοινωνικοί εταίροι, οι επιχειρήσεις, τα τοπικά δίκτυα και κοινότητες και οι πολίτες, από μικρή ηλικία, διαδραματίζουν όλοι ζωτικό ρόλο. Πρόσφατες έρευνες του Ευρωβαρόμετρου⁸ δείχνουν ότι, το 2024, σχεδόν οι μισοί Ευρωπαίοι (49 %) δεν αισθάνονταν σωστά ενημερωμένοι σχετικά με τους κινδύνους καταστροφών που θα μπορούσαν να τους επηρεάσουν και ότι το 65 % χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες για να είναι σε θέση να προετοιμαστούν για καταστροφές ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Η συνειδητοποίηση των κινδύνων και των απειλών είναι απαραίτητη ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες και οι κοινότητες της ΕΕ συμμετέχουν ενεργά στις προσπάθειες ετοιμότητας και αντιμετώπισης κρίσεων. Η ανισότητα αποτελεί παράγοντα κινδύνου όσον αφορά την ετοιμότητα. Οι γυναίκες και οι ομάδες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, όπως τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα που αντιμετωπίζουν διακρίσεις, φτώχεια και/ή κοινωνικό αποκλεισμό, πλήττονται δυσανάλογα από κρίσεις, οι οποίες συχνά επιδεινώνουν προϋπάρχοντα μειονεκτήματα και ανισότητες. Ως εκ τούτου, τα ζητήματα ισότητας πρέπει να ενσωματωθούν σε όλες τις πτυχές της ετοιμότητας, σύμφωνα με το πλαίσιο της Ένωσης Ισότητας και ιδίως τον χάρτη πορείας για τα δικαιώματα των γυναικών. Η παραπληροφόρηση, καθώς και η χειραγώγηση των πληροφοριών και οι παρεμβάσεις από το εξωτερικό (στο εξής: FIMI) είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς, καθώς υπονομεύουν την εμπιστοσύνη του κοινού και μπορούν να επιδεινώσουν τον αντίκτυπο των κρίσεων. Ομοίως, η έλλειψη προσβάσιμων πληροφοριών διαβρώνει την ετοιμότητα της κοινωνίας.

Απαιτείται αλλαγή προτύπου για τη δημιουργία μιας νοοτροπίας που θα προωθεί την κουλτούρα ετοιμότητας και ανθεκτικότητας.

Προώθηση κουλτούρας ετοιμότητας χωρίς αποκλεισμούς και διαγενεακής κοινωνικής ανθεκτικότητας

Η ετοιμότητα πρέπει να αφορά όλα τα τμήματα της κοινωνίας. Θα πρέπει να υποστηριχθούν η οικοδόμηση κοινοτήτων και ο εθελοντισμός. Οι κοινωνικές υπηρεσίες και η επαρκής κοινωνική προστασία θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο στην προσπάθεια ετοιμότητας. Με βάση τις βέλτιστες πρακτικές, μεταξύ άλλων από τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν την αυτάρκεια, την ψυχολογική ανθεκτικότητα και να διασφαλίσουν αυξημένη ετοιμότητα για τα άτομα, τα νοικοκυριά αλλά και μεταξύ των γενεών.

Η Επιτροπή θα εργαστεί για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μηχανισμού πολιτικής άμυνας⁹ που θα εξετάζει όλες τις πτυχές της διαχείρισης κρίσεων και καταστροφών με σκοπό τη

⁸ Αντιλήψεις για τη διαχείριση κρίσεων από την ΕΕ — Ιούνιος 2024.

⁹ Η έννοια του μηχανισμού πολιτικής άμυνας δεν θίγει την ορολογία που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για τα μέσα ή τους μηχανισμούς που έχουν συγκρίσιμο περιεχόμενο με αυτό που αναφέρεται στην παρούσα στρατηγική ως μηχανισμός πολιτικής άμυνας.

στήριξη της περαιτέρω ανάπτυξης της κοινωνικής ευαισθητοποίησης και την επένδυση στην εκπαίδευση των πολιτών σχετικά με τους κινδύνους.

Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των πολιτών

Οι πολίτες και οι κοινότητες σε ολόκληρη την ΕΕ πρέπει να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ποιοτικές και αξιόπιστες πληροφορίες, να διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την αξιολόγησή τους, να συμμετέχουν ενεργά στην πρόληψη κρίσεων και να είναι επαρκώς προετοιμασμένοι για την αντιμετώπισή τους. Τα σχολεία, οι εκπαιδευτικοί, οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας και οι εκπαιδευτές διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού και της εξοικείωσης με τα μέσα επικοινωνίας, καθώς και της κριτικής σκέψης, στην προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην καλλιέργεια παιδείας δημοκρατίας, όπως υπογραμμίζεται στην Ένωση Δεξιοτήτων. Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά σε αυτές τις προσπάθειες ετοιμότητας, μεταξύ άλλων μέσω της ενημέρωσης και της κατάρτισης των εργαζομένων. Για τη συστηματικότερη αντιμετώπιση της χειραγώγησης των πληροφοριών και της παραπληροφόρησης από το εξωτερικό, θα πρέπει να αξιοποιηθεί πλήρως η εργαλειοθήκη FIMI της ΕΕ, η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες και η επικείμενη Ευρωπαϊκή Ασπίδα Δημοκρατίας.

Καλύτερη προειδοποίηση του κοινού και επικοινωνία σε καταστάσεις κρίσης

Η προειδοποίηση του κοινού σε ενωσιακό επίπεδο, καθώς και τα προσβάσιμα και χωρίς αποκλεισμούς συστήματα επικοινωνίας σε καταστάσεις κρίσης, τόσο πριν (ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο) όσο και κατά τη διάρκεια των κρίσεων (επικοινωνία σε καταστάσεις κρίσης), πρέπει να βελτιωθούν ώστε να προσεγγίζονται όλα τα άτομα υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, ανεξάρτητα από την ηλικία, τη γλώσσα, την αναπηρία, το νομικό καθεστώς κ.λπ. Οι πρόσφατες εμπειρίες κρίσεων καταδεικνύουν την ανάγκη στόχευσης ιδιαίτερα εύάλωτων πληθυσμών, ατόμων που υφίστανται διακρίσεις, φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό και ατόμων από άλλες χώρες (από ταξιδιώτες έως εποχικούς εργαζομένους και μετανάστες) και την ανάγκη πρόληψης της παραπληροφόρησης. Η λειτουργία προειδοποίησης του κοινού θα μπορούσε να αναπτυχθεί στο πλαίσιο του πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ¹⁰ για κοινοποιήσεις έκτακτης ανάγκης. Τούτο θα επιτρέψει στις κυβερνήσεις να επικοινωνούν απευθείας με τους πολίτες, απλά και έγκυρα όσον αφορά τις προειδοποιήσεις και συναγερμούς.

Διάθεση βασικών δεξιοτήτων και διασφάλιση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού κατά τη διάρκεια κρίσεων

Οι αποτελεσματικές πολιτικές στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης που αφορούν τις κρίσιμες λειτουργίες, όπως υπογραμμίζεται στην Ένωση Δεξιοτήτων, είναι απαραίτητες για να διασφαλιστεί ότι οι εργαζόμενοι διαθέτουν τις κατάλληλες ικανότητες και μπορούν να κινητοποιηθούν σε ολόκληρη την ΕΕ κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους: i) για να διασφαλίσει τη διαθεσιμότητα και την κινητικότητα ειδικευμένου προσωπικού κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καταρτίζοντας πλαίσια για την ταχεία αποστολή εργαζομένων και εθελοντών σε ολόκληρη την ΕΕ· και ii) για να καταστήσει ελκυστικότερες

¹⁰ Τα πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ θα παρέχουν ασφαλή, αξιόπιστα και ιδιωτικά μέσα ψηφιακής ταυτοποίησης για όλους στην Ευρώπη. Κάθε κράτος μέλος θα παρέχει τουλάχιστον ένα πορτοφόλι σε όλους τους υπηκόους του, τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις, ώστε να μπορούν να αποδεικνύουν την ταυτότητά τους και να αποθηκεύουν με ασφάλεια, να κοινοποιούν και να υπογράφουν σημαντικά ψηφιακά έγγραφα. Τα ψηφιακά πορτοφόλια της ΕΕ θα είναι διαθέσιμα σε εφαρμογές κινητών τηλεφώνων και άλλων συσκευών από το τέλος του 2026.

τις σταδιοδρομίες στους τομείς της πολιτικής προστασίας, των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης, και της ασφάλειας.

Βασικές δράσεις

12) Καλύτερα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης

Η Επιτροπή θα εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές από κοινού με τα κράτη μέλη για την υποστήριξη της επικοινωνίας τους σχετικά με διάφορους κινδύνους και καταστάσεις πριν και κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας PreparEU. Η υπηρεσία διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης του Copernicus και η επικείμενη δορυφορική υπηρεσία προειδοποίησης έκτακτης ανάγκης του Galileo (EWSS) θα επιτρέψουν στις εθνικές αρχές πολιτικής προστασίας την έγκαιρη πρόσβαση σε διαστημικές πληροφορίες έγκαιρης προειδοποίησης για την άμεση διάδοση μηνυμάτων προειδοποίησης προς τον πληθυσμό.

13) Μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους και τις απειλές

Η Επιτροπή θα προτείνει ετήσια Ημέρα Ετοιμότητας της ΕΕ για την αναγνώριση των προσπαθειών των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών και κοινοτήτων για την ενίσχυση της ετοιμότητας και την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού όσον αφορά τις ανάγκες ετοιμότητας. Τούτο θα συμπληρωθεί με άλλες δράσεις επικοινωνίας, π.χ. κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τον τρόπο επικοινωνίας σχετικά με τους διάφορους κινδύνους και καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών των ευάλωτων πληθυσμών, οι οποίες θα σχεδιαστούν από κοινού με τα κράτη μέλη. Καθοριστικής σημασίας θα είναι επίσης προγράμματα ευαισθητοποίησης, όπως ομάδες πολιτών, η πύλη EUvsDisinfo, διαδικτυακές εκστρατείες και εργαλειοθήκες για τη στρατηγική επικοινωνία και την καταπολέμηση της χειραγώγησης των πληροφοριών.

14) Σχεδιασμός κατευθυντήριων γραμμών για την επίτευξη αυτάρκειας του πληθυσμού για τουλάχιστον 72 ώρες

Σε περίπτωση ακραίων διαταραχών, η αρχική περίοδος είναι η πλέον κρίσιμη. Η Επιτροπή θα προτείνει κατευθυντήριες γραμμές ώστε τα κράτη μέλη να επιτύχουν αυτάρκεια του πληθυσμού για τουλάχιστον 72 ώρες. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας PreparEU, οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα καλύπτουν την αποθήκευση βασικών προμηθειών, τον σχεδιασμό αντιμετώπισης κρίσεων, τη διαθεσιμότητα καταφυγίων, μέτρα που διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα κρίσιμων επίγειων και διαστημικών υποδομών και άλλα μέτρα για την προστασία των ανθρώπων, των ζώων και των περιουσιών σε περίπτωση κρίσης, θα συνοδεύονται δε από στοχευμένες εκστρατείες και δραστηριότητες. Μια νέα διαδικτυακή πλατφόρμα της ΕΕ θα παρέχει στους πολίτες και τους ταξιδιώτες εξατομικευμένες και προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν και πρακτικά μέτρα για τον μετριασμό αυτών των κινδύνων.

15) Συμπερίληψη της ετοιμότητας στα προγράμματα σχολικής εκπαίδευσης και κατάρτιση του εκπαιδευτικού προσωπικού

Σύμφωνα με την Ένωση Δεξιοτήτων, η Επιτροπή θα εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών, αρχής γενομένης από την προσχολική εκπαίδευση, με σκοπό να υποστηρίξει την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων ετοιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της εξοικείωσης με τα μέσα επικοινωνίας, ως κλειδί για την ενεργό και ενημερωμένη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης των πληροφοριών. Οι εκπαιδευτικοί θα έχουν πρόσβαση σε πόρους και ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης στην Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Σχολικής Εκπαίδευσης.

16) Προώθηση της ετοιμότητας στα προγράμματα για τη νεολαία

Θα δημιουργηθεί μια νέα προτεραιότητα ετοιμότητας στα προγράμματα της ΕΕ για τη νεολαία, όπως το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης και το Erasmus +, που θα προωθεί την ετοιμότητα, την ανθεκτικότητα, τη συμμετοχή στον δημοκρατικό βίο και τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Τούτο θα βασίζεται σε μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή και θα ενθαρρύνει οργανώσεις και ιδρύματα (πανεπιστήμια, σχολεία, οργανισμούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων, οργανώσεις νεολαίας και αθλητισμού κ.λπ.) να υποβάλουν αίτηση για χρηματοδότηση.

17) Προσέλκυση ταλέντων για την ενίσχυση της ετοιμότητας της ΕΕ

Η προσέλκυση κορυφαίων ταλέντων στον τομέα της έρευνας στην Ευρώπη δεν αποτελεί μόνο ευκαιρία, αλλά και αναγκαιότητα προκειμένου να διασφαλιστεί μακροπρόθεσμα η ανθεκτικότητα και η ετοιμότητα της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα διερευνήσει επειγόντως συγκεκριμένα μέτρα για την προσέλκυση ερευνητών.

Η δεξαμενή ταλέντων της ΕΕ θα διευκολύνει την πρόσληψη ατόμων από χώρες εκτός της ΕΕ, έτσι ώστε οι ειδικευμένοι εργαζόμενοι σε κρίσιμους τομείς που σχετίζονται με την ετοιμότητα και στους οποίους υπάρχουν ελλείψεις να μπορούν ευκολότερα να υποβάλουν αίτηση για θέσεις εργασίας στην ΕΕ. Οι εταιρικές σχέσεις προσέλκυσης ταλέντων θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τη στόχευση ειδικευμένων εργαζομένων σε κρίσιμους τομείς που σχετίζονται με την ετοιμότητα, επενδύοντας επίσης σε σχετικές δεξιότητες στις χώρες-εταίρους.

4. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα αποτελεί κρίσιμο πυλώνα της ετοιμότητας της ΕΕ, καθώς διασφαλίζει ότι οι πόροι, η εμπειρογνώσια και η καινοτομία από όλους τους κλάδους χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά και αποδοτικά. Η γεωργία και η αλιεία, η βιομηχανία και οι επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στη διατήρηση ζωτικών κοινωνικών λειτουργιών και βασικών υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, ο ιδιωτικός τομέας εκτίθεται όλο και περισσότερο σε κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους και στο αυξανόμενο κόστος τους (π.χ. κόστος ασφάλισης, απώλειες περιουσιακών στοιχείων και οικονομικές ζημιές λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων) και σε απειλές κατά της ασφάλειας, όπως η διαταραχή των αλυσίδων εφοδιασμού και οι κυβερνοεπιθέσεις. Με την προώθηση της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, η ΕΕ μπορεί να προβλέπει καλύτερα τους κινδύνους, να εξασφαλίζει βασικές προμήθειες και να προστατεύει τη στρατηγική αυτονομία της.

Ενίσχυση της διαρθρωμένης σύμπραξης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα όσον αφορά την ετοιμότητα

Η ΕΕ, οι δημόσιες αρχές και η βιομηχανία θα πρέπει να ενισχύσουν τους μηχανισμούς: i) στοχευμένης αμφίδρομης ανταλλαγής πληροφοριών· ii) συμμετοχής σε στρατηγικές προβλέψεις ή προληπτικές πρωτοβουλίες· iii) κοινής κατάρτισης· και iv) συντονισμένης αντίδρασης σε κρίσεις. Με βάση τις υφιστάμενες ρυθμίσεις, η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ώστε να εξασφαλιστούν κρίσιμες προμήθειες και υπηρεσίες μέσω στρατηγικών αποθεμάτων, κοινών προμηθειών, συμβάσεων-πλαισίων, διαφοροποίησης των πηγών και κυκλικών λύσεων, ώστε να μειώνονται οι κίνδυνοι από διαταραχές και κλυδωνισμούς της παγκόσμιας αγοράς. Επιπλέον, πρέπει να δοθούν δημόσιες και ιδιωτικές λύσεις προς αντιμετώπιση της αυξανόμενης πρόκλησης που συνιστά η ασφάλιση από φυσικές καταστροφές στην ΕΕ. Το χάσμα ασφαλιστικής προστασίας αναμένεται να διευρυνθεί περαιτέρω λόγω του αυξανόμενου κινδύνου που ενέχει η κλιματική αλλαγή. Η Επιτροπή θα διερευνήσει πιθανές λύσεις για τη μείωση του εν λόγω χάσματος ασφαλιστικής

προστασίας, δίνοντας, εάν χρειαστεί, συνέχεια στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων.

Τα υφιστάμενα προγράμματα επενδύσεων και ανάπτυξης ικανοτήτων της ΕΕ θα πρέπει να ενσωματώνουν ζητήματα ετοιμότητας στη στήριξή τους προς τις επιχειρήσεις και τα κράτη μέλη, συμπληρώνοντας τα μέτρα πολιτικής για τη συμπερίληψη της εκ σχεδιασμού ετοιμότητας στις οικονομικές αποφάσεις.

Σύμφωνα με την Ένωση δεξιοτήτων, η ΕΕ πρέπει να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών σε στρατηγικούς τομείς, όπως η κυβερνοασφάλεια, διασφαλίζοντας την ευθυγράμμιση των αναγκών του εργατικού δυναμικού και της προσφοράς εκπαίδευσης.

Βασικές δράσεις

18) Σύσταση ειδικής ομάδας δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την ετοιμότητα

Η Επιτροπή θα δημιουργήσει ειδική ομάδα ετοιμότητας αντλώντας έμπνευση από το βιομηχανικό φόρουμ, το δίκτυο Enterprise Europe Network, το δίκτυο ευρωπαϊκών συνεργατικών σχηματισμών και άλλες υφιστάμενες δομές¹¹. Η εν λόγω ειδική ομάδα θα συγκεντρώνει βασικά ενδιαφερόμενα μέρη από τις δημόσιες αρχές, τον βιομηχανικό κόσμο, τις επιχειρήσεις, τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, την επιστημονική κοινότητα, τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών. Στόχος της ειδικής ομάδας είναι i) η συνεργασία για την ενίσχυση της αδιάλειπτης διαχείρισης ζωτικών λειτουργιών και βασικών υπηρεσιών· ii) η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα τρωτά σημεία και τις διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού· iii) η παροχή καθοδήγησης, πλαισίων και κινήτρων ώστε να μπορέσουν οι ιδιωτικές οντότητες να διασφαλίσουν ελάχιστες απαιτήσεις ετοιμότητας· iv) ο συντονισμός δράσεων μετριασμού σε όλους τους κρίσιμους τομείς που παρέχουν βασικές υπηρεσίες οι οποίες διασφαλίζουν τις ζωτικές κοινωνικές λειτουργίες και v) η στήριξη των προσπαθειών επικοινωνίας σε καταστάσεις κρίσης.

19) Κατάρτιση πρωτοκόλλων έκτακτης ανάγκης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα

Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, θα αναθεωρήσει τα σχετικά νομοθετικά και επιχειρησιακά πλαίσια ώστε να καταστεί δυνατή η στοχευμένη ευελιξία σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, τόσο από νομική όσο και από οικονομική άποψη, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις, όπου απαιτείται. Τούτο θα περιλαμβάνει αιτιολογημένες και χρονικά περιορισμένες εξαιρέσεις προς διασφάλιση της ταχείας διαθεσιμότητας κρίσιμων υλικών, αγαθών και υπηρεσιών και ασφαλών γραμμών κρίσιμης παραγωγής. Μέσω πρωτοκόλλων έκτακτης ανάγκης και στο πλαίσιο της ειδικής ομάδας δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την ετοιμότητα, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα αναπτύξουν ένα συντονισμένο πλαίσιο δέσμευσης υπέρ της ετοιμότητας από κρίσιμους φορείς του ιδιωτικού τομέα.

20) Αναθεώρηση του πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις

Η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση για την αναθεώρηση του πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις με βάση το ισχύον πλαίσιο και τα διδάγματα που αντλήθηκαν κατά τη διάρκεια προηγούμενων κρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της εμπειρίας από τη νόσο COVID-19. Η αναθεώρηση θα έχει ως στόχο την ενίσχυση της ετοιμότητας, ιδίως με την ενίσχυση της

¹¹ Το ευρωπαϊκό δίκτυο συνεργατικών σχηματισμών είναι μια συνεργασία βιομηχανικών συνεργατικών σχηματισμών σε ολόκληρη την ΕΕ που προωθεί την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα συνδέοντας επιχειρήσεις, ερευνητικά ιδρύματα και δημόσιες αρχές. Στηρίζει τη διατομεακή συνεργασία, διευκολύνει την ανταλλαγή γνώσεων και ενισχύει την ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού, ιδίως σε στρατηγικούς κλάδους.

ασφάλειας του εφοδιασμού κατά μήκος βασικών αξιακών αλυσίδων, ιδίως σε περιόδους κρίσεων. Ήδη ισχύουν ειδικές διατάξεις για την κατάσταση έκτακτης ανάγκης: για παράδειγμα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μειώσουν τις προθεσμίες ώστε να επιταχυνθούν οι διαδικασίες.

21) Δημιουργία Ευρωπαϊκού Κέντρου Εμπειρογνώσιας για την Ασφάλεια της Έρευνας

Η έρευνα και η καινοτομία είναι ιδιαίτερα ευάλωτες σε εξωτερικές παρεμβάσεις, κινδύνους για την ασφάλεια και υβριδικές απειλές. Σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας¹², η Επιτροπή θα δημιουργήσει ένα Ευρωπαϊκό Κέντρο Εμπειρογνώσιας για την Ασφάλεια της Έρευνας, το οποίο θα συλλέγει αποδεικτικά στοιχεία και θα παρέχει στήριξη στα κράτη μέλη και στους φορείς έρευνας και καινοτομίας.

5. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Πρέπει να προετοιμαστούμε για μεγάλης κλίμακας διατομεακά περιστατικά και κρίσεις, συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας ένοπλης επίθεσης, τα οποία θα πλήξουν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη. Στα περισσότερα σενάρια κρίσης, την πρωταρχική ευθύνη φέρουν οι εθνικές, πολιτικές αρχές. Σε αυξανόμενο αριθμό σεναρίων (λ.χ. καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας, σε περιστατικά ακραίων καιρικών φαινομένων, σε υβριδικές επιθέσεις και κυβερνοεπιθέσεις), οι πολιτικές αρχές χρειάζονται στρατιωτική στήριξη. Σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης, οι ένοπλες δυνάμεις θα χρειαστούν πολιτική στήριξη για να διασφαλιστεί η συνεχής λειτουργία του κράτους και της κοινωνίας. Κατά συνέπεια, πρέπει να βελτιώσουμε την αλληλεπίδραση μεταξύ των πολιτικών και των στρατιωτικών παραγόντων, χωρίς να αμφισβητούνται οι αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και σε πλήρη συνεργασία με τα κράτη μέλη. Επιπλέον, οι ασκήσεις μεγάλης κλίμακας συχνά χαρακτηρίζονται από κατακερματισμό και δεν αξιοποιούνται επαρκώς, καθώς και δεν εμπλέκουν με συνέπεια όλους τους σχετικούς πολιτικούς και στρατιωτικούς ενδιαφερόμενους φορείς.

Ανάπτυξη αποτροπής με στρατηγικό και διαρκή χαρακτήρα

Για την πρόληψη, την αποτροπή και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση περιστατικών και κρίσεων ασφάλειας, καθώς και για την αποτροπή κακόβουλων παραγόντων, η ΕΕ πρέπει να χρησιμοποιήσει το πλήρες φάσμα των εργαλείων της, μεταξύ των οποίων: i) την κυβερνοδιπλωματία· ii) την εργαλειοθήκη για τη χειραγωγή των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό (FIMI)· iii) τις εργαλειοθήκες για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών και iv) την αρχιτεκτονική του μηχανισμού αντιμετώπισης διαστημικών απειλών, καθώς και v) τις αμυντικές δυνατότητες που είναι διαθέσιμες στις πολιτικές αλλά και στις στρατιωτικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, προληπτικών αμυντικών μέτρων, σε συμφωνία με το διεθνές δίκαιο.

Η ύπατη εκπρόσωπος και η Επιτροπή θα αναπτύξουν στρατηγικές για την πρόληψη, την αποτροπή και την αντιμετώπιση συγκεκριμένων παραγόντων απειλής που στοχοποιούν την ΕΕ μέσω δραστηριοτήτων υβριδικών απειλών, κυβερνοαπειλών και δραστηριοτήτων χειραγώγησης των πληροφοριών και παρεμβάσεων από το εξωτερικό. Ο στενός συντονισμός με το ΝΑΤΟ¹³ και με άλλους ομοιοσύντες εταίρους είναι απαραίτητος για τη μεγέθυνση του αντίκτυπου και την αποτροπή των παραγόντων απειλής.

¹² Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:C_202403510).

¹³ Με πλήρη τήρηση των συμφωνημένων κατευθυντήριων αρχών για τη διαφάνεια, την αμοιβαιότητα και τη συμπεριληπτικότητα, καθώς και σεβασμό της αυτονομίας της λήψης αποφάσεων και των διαδικασιών κάθε οργανισμού.

Εξασφάλιση στενότερης πολιτικοστρατιωτικής διαλειτουργικότητας

Η ΕΕ θα αξιολογήσει περαιτέρω τις ρήτρες αμοιβαίας συνδρομής (άρθρο 42 παράγραφος 7 της ΣΕΕ) και αλληλεγγύης (άρθρο 222 της ΣΛΕΕ) και θα ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, μεταξύ άλλων σε περίπτωση ενεργοποίησης του άρθρου 5 του Βορειοατλαντικού Συμφώνου. Επιπλέον, προκειμένου να ενεργεί από κοινού με πνεύμα αλληλεγγύης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 222 της ΣΛΕΕ, η ΕΕ πρέπει να είναι σε θέση να κάνει χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων και περιουσιακών στοιχείων για τη στήριξη των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών πόρων που διατίθενται συνήθως από τα κράτη μέλη.

Προώθηση της εκ σχεδιασμού διπλής χρήσης

Η ΕΕ πρέπει να ενσωματώσει τον προβληματισμό για τη διπλή χρήση (δηλαδή τη δυνατότητα χρήσης τόσο από στρατιωτικούς όσο και από πολιτικούς φορείς) σε όλες τις επενδύσεις της σε υποδομές, καθώς και στον σχεδιασμό των ικανοτήτων της, όπως η στρατιωτική κινητικότητα, οι μαζικές εκκενώσεις, οι ασφαλείς επικοινωνίες και συνδεσιμότητα, η ασφάλεια στη θάλασσα, οι ικανότητες στον κυβερνοχώρο, και τα διαστημικά περιουσιακά στοιχεία και υπηρεσίες. Με βάση τις υφιστάμενες προσπάθειες της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Αμυνας (ΕΟΑ), η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να προωθεί τις υποδομές διπλής χρήσης, τα συστήματα επικοινωνίας, τα περιουσιακά στοιχεία μεταφορών, τον εξοπλισμό, τα αποθέματα, τα ιατρικά αντίμετρα, τον ενεργειακό εφοδιασμό και τις τεχνολογίες που στηρίζουν τόσο τις μη στρατιωτικές όσο και τις στρατιωτικές ανάγκες.

Βασικές δράσεις

22) Θέσπιση ολοκληρωμένων ρυθμίσεων πολιτικοστρατιωτικής ετοιμότητας

Η Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος θα εκπονήσουν ρυθμίσεις για την πολιτικοστρατιωτική ετοιμότητα, στο πλαίσιο των οποίων θα αποφασηθούν ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και οι προτεραιότητες των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, καθώς και των κρατών μελών για την προετοιμασία και την αντιμετώπιση περιστατικών και κρίσεων. Οι ρυθμίσεις αυτές θα συμπληρωθούν με βασικές επιχειρησιακές οδηγίες για την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των οντοτήτων της ΕΕ και των κρατών μελών. Θα αξιοποιηθούν τα έργα στο πλαίσιο της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO), της Λευκής Βίβλου για την ευρωπαϊκή αμυντική ετοιμότητα έως το 2030, και η υφιστάμενη ανάλυση σχετικά με τα κενά σε επίπεδο ανθεκτικότητας και ικανοτήτων απόκρισης στο πλαίσιο του ΜΠΠΕ και όσον αφορά τον κατάλογο προόδου του στρατιωτικού πρωταρχικού στόχου. Οι εργασίες της Επιτροπής για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μηχανισμού πολιτικής άμυνας θα συμβάλουν επίσης στις εν λόγω ρυθμίσεις.

Η ΕΕ θα ενισχύσει περαιτέρω την επιχειρησιακή συνεργασία σε επίπεδο προσωπικού με το ΝΑΤΟ σε όλα τα πλαίσια κρίσεων, από υβριδικές εκστρατείες έως ένοπλες επιθέσεις.

23) Ανάπτυξη προτύπων για τον πολιτικοστρατιωτικό σχεδιασμό και τις επενδύσεις διπλής χρήσης

Η Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα προσδιορίσουν υποδομές και περιουσιακά στοιχεία διπλής χρήσης σε όλα τα κράτη μέλη, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι οι επενδύσεις στηρίζουν τη μη στρατιωτική ανθεκτικότητα, την κοινωνική ασφάλεια, καθώς και τις στρατιωτικές ανάγκες με αμοιβαία ενισχυτικό τρόπο με βάση τις στρατιωτικές απαιτήσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή θα καθορίσει πρότυπα για τις δράσεις διπλής χρήσης λαμβάνοντας υπόψη, κατά τη φάση σχεδιασμού και προγραμματισμού τους, τόσο τις μη στρατιωτικές όσο και τις στρατιωτικές απαιτήσεις. Η Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος θα μεριμνήσουν ώστε τα κράτη μέλη, κατά την κατασκευή ή την αναβάθμιση υποδομών στο

διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών, να εξετάζουν την αναγκαιότητα, τη συνάφεια και τη σκοπιμότητα υπέρβασης των προτύπων για τις μη στρατιωτικές μεταφορές, με σκοπό την προσαρμογή των εν λόγω υποδομών στο βάρος, το μέγεθος ή την κλίμακα των στρατιωτικών μεταφορών στρατευμάτων και υλικού, βάσει των στρατιωτικών απαιτήσεων του ΝΑΤΟ. Θα δοθεί προσοχή στις ειδικές απαιτήσεις και επιπτώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Η ΕΕ θα επιδιώξει να αναπτύξει και να προωθήσει τεχνικά πρότυπα, λαμβάνοντας υπόψη, κατά περίπτωση, τα υφιστάμενα πρότυπα του ΝΑΤΟ, για τον σχεδιασμό υποδομών, περιουσιακών στοιχείων και προϊόντων με δυνατότητες διπλής χρήσης.

24) Διοργάνωση τακτικών ασκήσεων σε επίπεδο ΕΕ για την προώθηση της ολοκληρωμένης ετοιμότητας

Η Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος θα διοργανώνουν τακτικά ολοκληρωμένες, διατομεακές ασκήσεις ετοιμότητας σε επίπεδο ΕΕ. Σκοπός των ασκήσεων αυτών θα είναι να δοκιμαστεί η λήψη αποφάσεων, ο συντονισμός και η επιχειρησιακή απόκριση εντός της ΕΕ και σε διατομεακό επίπεδο, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 42 παράγραφος 7 της ΣΕΕ και του άρθρου 222 της ΣΛΕΕ. Οι ασκήσεις αυτές θα προσφέρουν επίσης στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εντάξουν σ' αυτές τις ασκήσεις που πραγματοποιούν σε εθνικό επίπεδο, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτόν τη διασυνοριακή συνεργασία και τον συντονισμό των προσπαθειών. Στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο θα διοργανωθούν ειδικές ανταλλαγές βάσει σεναρίου, προκειμένου να δοκιμαστούν και να βελτιωθούν οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων για πολύπλοκες και μείζονες κρίσεις και να εντοπιστούν οι διαρθρωτικές ευπάθειες. Στις ασκήσεις αυτές θα συμμετέχουν, κατά περίπτωση, ο ιδιωτικός τομέας και οι διεθνείς εταίροι της ΕΕ.

6. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

Ο αποτελεσματικός συντονισμός της αντιμετώπισης κρίσεων είναι ζωτικής σημασίας κατά τη διάρκεια των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Κατά την τελευταία δεκαετία, έχει δημιουργηθεί ένας αυξανόμενος αριθμός ενωσιακών δομών και μέσων για τη στήριξη των κρατών μελών πριν από μια κρίση, κατά τη διάρκειά της και μετέπειτα.

Στην Επιτροπή, το ΚΣΑΕΑ διαδραματίζει ήδη κεντρικό ρόλο κατά τη διάρκεια κρίσεων, καθώς και φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών. Στις καταστάσεις αυτές, στηρίζει τόσο τα θεσμικά όργανα όσο και τα κράτη μέλη της ΕΕ. Το ΚΣΑΕΑ εξασφαλίζει την επιχειρησιακή ικανότητα του ΜΠΠΕ 24 ώρες το εικοσιτετράωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα, τόσο σε επίπεδο ετοιμότητας όσο και αντίδρασης, και εξυπηρετεί τα κράτη μέλη και την ΕΕ όταν ενεργοποιούνται οι ολοκληρωμένες ρυθμίσεις για την πολιτική αντιμετώπιση κρίσεων (IPCR) ή όταν γίνεται επίκληση της ρήτρας αλληλεγγύης.

Στην ΕΥΕΔ, διάφοροι μηχανισμοί διασφαλίζουν τη συντονισμένη και έγκαιρη αντίδραση της ΕΕ σε εξωτερικές κρίσεις και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης οι οποίες έχουν αντίκτυπο στα συμφέροντα της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας. Μεταξύ των μηχανισμών αυτών, το Κέντρο Αντιμετώπισης Κρίσεων (CRC) καλύπτει το καθήκον μέριμνας για την ασφάλεια του προσωπικού της ΕΕ, την επιχειρησιακή συνέχεια των αντιπροσωπειών σε περίπτωση κρίσης και τη στήριξη των κρατών μελών σε περίπτωση προξενικής κρίσης. Διασφαλίζει επίσης τη συνοχή και τον συντονισμό στη συλλογή πληροφοριών για την εκτίμηση της κατάστασης σε περίπτωση κρίσης, φέρνοντας σε επαφή όλες τις σχετικές υπηρεσίες υπό την αιγίδα της ύπατης εκπροσώπου.

Στο Συμβούλιο, οι ρυθμίσεις IPCC υποστηρίζουν τη συντονισμένη λήψη αποφάσεων στην περίπτωση μειζόνων και πολύπλοκων κρίσεων. Διευκολύνουν την από κοινού εκτίμηση της κατάστασης μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και, κατά τα τελευταία χρόνια, εμφανίζουν ευελιξία και δυνατότητα κλιμάκωσης.

Οι περισσότεροι από τους μηχανισμούς αυτούς εξακολουθούν να περιορίζονται κατά βάση σε έναν τομέα πολιτικής, ενώ οι κρίσεις είναι όλο και περισσότερο αλληλένδετες. Επομένως, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί μεγαλύτερος συντονισμός των υφιστάμενων μηχανισμών και μέσων.

Βελτίωση του συντονισμού και των ικανοτήτων αντιμετώπισης κρίσεων σε κεντρικό και διατομεακό επίπεδο

Η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει τον συντονισμό της στις καταστάσεις κρίσης, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες δομές. Οι μηχανισμοί συντονισμού, όπως είναι οι IPCC, ο εσωτερικός μηχανισμός συντονισμού κρίσεων ARGUS της Επιτροπής, το ΚΣΑΕΑ και το Κέντρο Αντιμετώπισης Κρίσεων της ΕΥΕΔ πρέπει να αναβαθμιστούν προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του μέλλοντος. Η βελτιστοποίηση των ρυθμίσεων IPCC θα βελτιώσει την ικανότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της να εφαρμόσουν τη ρήτρα αλληλεγγύης σε επιχειρησιακό επίπεδο (άρθρο 222 της ΣΛΕΕ), αλλά και θα απλουστεύσει την ενεργοποίησή της.

Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να ενισχύει τις ικανότητες αντίδρασης και το στρατηγικό της αποθεματικό για την αντιμετώπιση κρίσεων, συμπεριλαμβανομένων των αποθεμάτων και των πόρων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση κρίσιμων ελλείψεων και τη διασφάλιση ταχείας αντίδρασης, μεταξύ άλλων σε υβριδικές επιθέσεις. Αυτό περιλαμβάνει ασφαλείς διαύλους επικοινωνίας και τη δημιουργία ευρωπαϊκού συστήματος κρίσιμων επικοινωνιών.

Οι εργασίες για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μηχανισμού πολιτικής άμυνας θα πρέπει να στηρίζουν περαιτέρω την ενίσχυση των διατομεακών ικανοτήτων αντίδρασης. Η εξωτερική δράση της ΕΕ πρέπει να συνδεθεί αποτελεσματικότερα με τις εσωτερικές δυνατότητες αντιμετώπισης κρίσεων.

Βασικές δράσεις

25) Δημιουργία κόμβου συντονισμού κρίσεων της ΕΕ

Η Επιτροπή θα δημιουργήσει έναν κόμβο συντονισμού κρίσεων της ΕΕ, με βάση τις δομές και την εμπειρογνώσια του ΚΣΑΕΑ. Το ΚΣΑΕΑ θα συνεχίσει να εκτελεί τα καθήκοντά του στον τομέα της πολιτικής προστασίας, τα οποία θα παραμείνουν κρίσιμης σημασίας για την αντιμετώπιση κρίσεων. Στόχος του είναι να συνεχίσει και να αναβαθμίσει περαιτέρω τη στήριξη προς τα κράτη μέλη όσον αφορά τη διαχείριση των διατομεακών επιπτώσεων των κρίσεων, με βάση ενισχυμένο σχεδιασμό και πιο ολοκληρωμένη ανάλυση και εκτίμηση της κατάστασης.

Ο κόμβος συντονισμού κρίσεων της ΕΕ στο πλαίσιο του ΚΣΑΕΑ θα διαδραματίσει έναν ρόλο τόσο εντός της Επιτροπής όσο και στη στήριξη των συνομιλητών στα κράτη μέλη, με έμφαση στην πρόβλεψη και τη διαχείριση των συνεπειών των κρίσεων σε όλους τους τομείς. Προκειμένου να συνδεθεί αποτελεσματικότερα η εξωτερική δράση με την εσωτερική αντιμετώπιση κρίσεων, ο κόμβος συντονισμού κρίσεων της ΕΕ θα συντονίζεται στενά με την ΕΥΕΔ, και ιδίως με το Κέντρο Αντιμετώπισης Κρίσεων. Με την επιφύλαξη του ρόλου της ΕΥΕΔ, ο κόμβος συντονισμού κρίσεων: i) θα εργάζεται για την επίτευξη κοινής αντίληψης σε όλα τα επίπεδα των κρίσεων και των επιπτώσεών τους σε διάφορους τομείς και στο σύνολο του πληθυσμού, ii) θα διευκολύνει το έργο σε όλους τους τομείς με την παροχή στήριξης για

τη διαχείριση κρίσεων στις επικεφαλής υπηρεσίες χωρίς την ανάληψη τομεακών αρμοδιοτήτων, και iii) θα παρακολουθεί τη συνολική αντίδραση σε κρίσεις, διασφαλίζοντας παράλληλα συνεχή ανατροφοδότηση προς το Συμβούλιο, μεταξύ άλλων μέσω των IPCC.

26) Ενίσχυση του rescEU — στρατηγικό αποθεματικό ικανοτήτων αντίδρασης της ΕΕ

Με βάση την επιτυχία της ανάπτυξης της πυρόσβεσης με εναέρια μέσα και άλλων ικανοτήτων rescEU, η Επιτροπή θα διασφαλίσει τη συντήρηση και την πιθανή αναβάθμιση των υφιστάμενων ικανοτήτων της (εναέρια πυρόσβεση, ιατρική βοήθεια, ΧΒΡΠ, καταφύγια, μεταφορές, ενέργεια). Θα οριστικοποιήσει επίσης τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού κινητού νοσοκομείου. Από κοινού με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα αξιολογήσει την επέκταση του εν λόγω στρατηγικού αποθεματικού και σε άλλα είδη ικανοτήτων στα οποία εντοπίζονται ελλείψεις (λ.χ. επισκευή υποδομών ζωτικής σημασίας, τηλεπικοινωνίες κ.λπ.).

7. ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Η ασφάλεια και η ανθεκτικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών είναι όλο και περισσότερο αλληλένδετες με εκείνες των εταίρων μας, ιδίως των εταίρων της διεύρυνσης και γειτονίας μας, οι οποίοι αντιμετωπίζουν ένα παρόμοιο φάσμα παγκόσμιων κρίσεων και προκλήσεων. Συχνά, οι εν λόγω εταίροι αποτελούν στόχο υβριδικών και άλλων εχθρικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένου του οικονομικού εξαναγκασμού από ξένους κακόβουλους παράγοντες, οι οποίοι επιδιώκουν να οπλοποιήσουν τις ευπάθειες και εξαρτήσεις τους. Η συνεργασία με τους εταίρους μας για την πρόβλεψη, την προετοιμασία, την πρόληψη και την αντιμετώπιση κρίσεων είναι αμοιβαία επωφελής, αποτελεί έκφραση της αλληλεγγύης της ΕΕ και είναι θεμελιώδης για τη μείωση του κινδύνου αλυσιδωτών ή δευτερογενών επιπτώσεων για την ΕΕ από κρίσεις που προέρχονται από αλλού.

Σε ένα ολοένα και πιο ασταθές γεωπολιτικό περιβάλλον, προκειμένου να αντιμετωπίσουν παγκόσμιες προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή και η παγκόσμια υγεία, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να αναπτύσσουν και να εμβαθύνουν προσαρμοσμένες και αμοιβαία επωφελείς διμερείς και πλειονομερείς εταιρικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων, ιδίως, της ενίσχυσης της συνεργασίας και της στήριξης των υποψήφιων προς ένταξη στην ΕΕ χωρών, καθώς και των γειτονικών χωρών. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να εντείνει τις προσπάθειές της για την ενίσχυση της αποτελεσματικής πολυμερούς προσέγγισης, ιδίως στο ΝΑΤΟ και τα Ηνωμένα Έθνη.

Ενσωμάτωση της ανθεκτικότητας και της ετοιμότητας στην εξωτερική δράση της ΕΕ

Η ΕΕ μαζί με εταίρους, θα πρέπει να οικοδομήσει αμοιβαία ανθεκτικότητα, ιδίως για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων υβριδικών απειλών, της χειραγώγησης των πληροφοριών και των παρεμβάσεων από το εξωτερικό, καθώς και των κυβερνοαπειλών, και σε τομείς όπως: i) η οικονομική ασφάλεια, το εμπόριο και οι επενδύσεις ii) η ανθεκτικότητα των κοινωνιών, το κράτος δικαίου και οι θεσμοί, iii) η πολιτιστική κληρονομιά, iv) η υγειονομική ασφάλεια και η ετοιμότητα για την αντιμετώπιση πανδημιών, v) η κλιματική αλλαγή και υποβάθμιση του περιβάλλοντος· vi) η ενέργεια, vii) οι μεταφορές και ασφαλείς οδοί εφοδιασμού, viii) η αναπτυξιακή και ανθρωπιστική βοήθεια¹⁴ και ix) η μείωση του κινδύνου καταστροφών, η ετοιμότητα για την αντιμετώπιση καταστροφών και η ανάληψη προληπτικής δράσης. Προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο, οι δράσεις της ΕΕ θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων

¹⁴ Τηρουμένης πλήρως της ειδικής εντολής της, ιδίως των διεθνών ανθρωπιστικών αρχών και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Εθνών και να στηρίζουν το Πλαίσιο Σεντάι των Ηνωμένων Εθνών για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών.

Βασικές δράσεις

27) Προώθηση της αμοιβαίας ανθεκτικότητας με τις υποψήφιες χώρες

Η ΕΕ θα προωθήσει την αμοιβαία ανθεκτικότητα με τις υποψήφιες χώρες, μεταξύ άλλων συνδέοντάς τες με τις σχετικές πρωτοβουλίες ετοιμότητας και το πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ, μέσω της πολιτικής διεύρυνσης και σύμφωνα με τη διαδικασία σταδιακής ενσωμάτωσής τους. Η ΕΕ θα ενισχύσει τη συνεργασία με τις χώρες αυτές στους τομείς της προετοιμασίας, της ανθεκτικότητας και της διαχείρισης κρίσεων, της ασφάλειας και της άμυνας, ιδίως για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών, κυβερνοαπειλών και απειλών χειραγώγησης των πληροφοριών και παρεμβάσεων από το εξωτερικό.

28) Ενσωμάτωση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας στις διμερείς εταιρικές σχέσεις και στους πολυμερείς οργανισμούς

Η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει μέσα όπως οι εταιρικές σχέσεις στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας, οι αποστολές και επιχειρήσεις της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, καθώς και η ενίσχυση της συνεργασίας για την ετοιμότητα και την ανθεκτικότητα με βασικές χώρες και κοινωνίες εταίρους. Η ΕΕ πρέπει να επανεξετάσει και να ενισχύσει τα δίκτυα επικοινωνίας σε περίοδο κρίσεων με τους εν λόγω εταίρους, σε παγκόσμιο επίπεδο, ώστε να τους στηρίξει κατά την αντιμετώπιση πολύπλοκων κρίσεων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Η πολυμερής συνεργασία θα ενισχυθεί με διεθνείς οργανισμούς και περιφερειακούς εταίρους, ιδίως με τον ΟΗΕ και τους οργανισμούς του. Η συνεργασία με τον ΟΗΕ θα περιλαμβάνει στήριξη για τη διατήρηση και την οικοδόμηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων, τη σταθεροποίηση και την ανάκαμψη μετά από συγκρούσεις, ως μέσο για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας σύμφωνα με τις κοινές προτεραιότητες ΕΕ-ΟΗΕ για την περίοδο 2025-2027. Επιπλέον, η ΕΕ θα συνεχίσει να ενισχύει την ετοιμότητα μέσω της αναπτυξιακής και της ανθρωπιστικής βοήθειας ως βασικού στοιχείου για την αύξηση της ανθεκτικότητας του πλέον ευάλωτου πληθυσμού και την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της αστάθειας.

29) Ενσωμάτωση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας στη συνεργασία με το NATO

Η ετοιμότητα και η ανθεκτικότητα θα ενσωματωθούν στους διαρθρωμένους διαλόγους ΕΕ-NATO, στις αμοιβαίες διασταυρούμενες ενημερώσεις και εκπαιδεύσεις. Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη στρατιωτική κινητικότητα, στο κλίμα και στην ασφάλεια, στις αναδυόμενες ανατρεπτικές τεχνολογίες, στον κυβερνοχώρο, στο διάστημα και στην αμυντική βιομηχανία. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας θα χρησιμοποιηθούν ανταλλαγές προσωπικού για ζητήματα σχετικά με τη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό, την ασφάλεια στη θάλασσα, την επιχειρησιακή συνεργασία και την ανάπτυξη ικανοτήτων για τους εταίρους.

30) Ανάπτυξη αμοιβαίας ανθεκτικότητας μέσω εξωτερικών οικονομικών και αναπτυξιακών πολιτικών

Η ΕΕ θα καλλιεργήσει την αμοιβαία ανθεκτικότητα με τους εταίρους της και θα μειώσει τις υπερβολικές εξαρτήσεις μέσω των εξωτερικών, οικονομικών και αναπτυξιακών πολιτικών της. Αυτό θα υποστηριχθεί μέσω βασικών πρωτοβουλιών, όπως η Global Gateway, ο Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη (NDICI - Global Europe), ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας III και το επικείμενο νέο σύμφωνο για τη Μεσόγειο. Στην προσπάθεια αυτή θα συμβάλουν επίσης η διαφοροποίηση και η ενίσχυση της ολοκλήρωσης των αλυσίδων εφοδιασμού και των αξιακών αλυσίδων στις χώρες εταίρους μέσω συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών, εταιρικών σχέσεων καθαρού εμπορίου και

επενδύσεων, στρατηγικών εταιρικών σχέσεων για τις πρώτες ύλες, καθώς και ψηφιακών εταιρικών σχέσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Στο πλαίσιο των αυξανόμενων ανθρωπογενών και φυσικών κινδύνων και της επιδείνωσης των προοπτικών ασφάλειας για την Ευρώπη, είναι επείγουσα η ενίσχυση της ετοιμότητας για την ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Ενώ τα κράτη μέλη παραμένουν οι βασικοί συντελεστές της πολιτικής προστασίας, της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης κρίσεων, η στρατηγική καθορίζει το όραμα μιας Ένωσης Ετοιμότητας, όπου η στήριξη της ΕΕ θα συμπληρώνει τις εθνικές προσπάθειες. Όλοι μαζί, θα είμαστε πιο αποτελεσματικοί, πιο ευέλικτοι, με σαφείς αρμοδιότητες, πιο ισχυροί ως προς την ετοιμότητα και την αντίδραση σε όλους τους σχετικούς τομείς. Τα ευέλικτα εργαλεία θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη να ανταποκριθούν στις απρόβλεπτες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Οι προσπάθειες για μια Ένωση Ετοιμότητας θα συμβάλουν επίσης στο να καταστεί η ΕΕ περισσότερο συμπεριληπτική, ανταγωνιστική και ευημερούσα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Ευρώπη θα μπορούσε να αξιοποιήσει όλα τα οφέλη της λειτουργίας σε κλίμακα και της αποτελεσματικότητας μέσω της κοινής δράσης σε επίπεδο Ένωσης.

Η υλοποίηση της στρατηγικής θα παρακολουθείται τακτικά. Θα κοινοποιούνται τακτικά επικαιροποιήσεις στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση.

Ταυτόχρονα, η Επιτροπή ζητά από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εργαστούν από κοινού με την Επιτροπή και την ύπατη εκπρόσωπο για τη στρατηγική και τα μέτρα που καθορίζονται στο σχέδιο δράσης, καθώς και να συνεργαστούν για την υλοποίησή τους.

Όλοι μαζί μπορούμε να χτίσουμε μια ασφαλέστερη, περισσότερο ανθεκτική και προστατευμένη Ευρώπη.